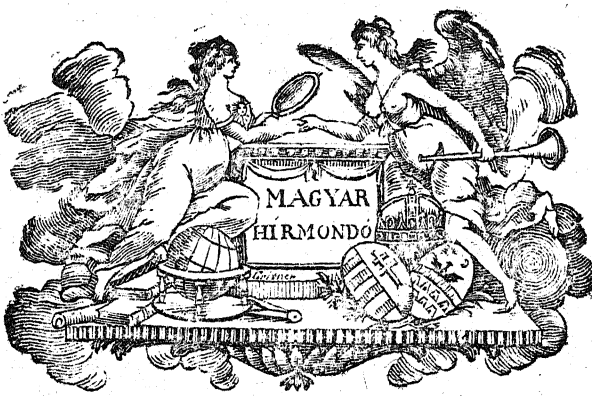

A'
CSASZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 37.

Költ Bétsben, Pünkösd Havának (Május) 7-dik napján 1802-dik Esztendőben.

Bétsi.

Baumgartenből, (ide egy óránnyira,) Apr. 30-dikán. Ebben a' faluban vólt amaz örök emlékezetű Feldmarsal Gróf Hadik András szép háza, és kertje, mellyet most Hertzeg Eszterházy Miklós vett-meg, ki is ma ide jött a' városból, a' Hertzegné, 's más Méltóságok társaságában. Alíg ültünk az ebédhez, midőn 4 óra tájban menydörgést hallunk. Nagy tsattanás esik, 's mingyárt jön a' híre, hogy a' szomszéd szegény ember házába ütött a' menkő, 's azt a' tüz már el is borította. Minnyájan nagy rémülésben vóltunk Hertzeg Eszterházyn kivül, ki

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

tüstént a' vizi-puskás ſzekérbe fogatott, 's minden embereit óltani küldte. Irtóztató vólt nézni a' sürü fekete füst között, fel-felſzökő lángot, melly az úttzán is kereſztül tsapott. Igen nehéz vólt a' tűzhöz férni. Látván a' Hertzeg, hogy az erőt vett tűz, mind tovább és tovább harapódzik, és hogy az egéſz úttza veſzedelemben forog, 's azzal sok ſzegény emberek utólsó inségre juthatnak, maga ugrott a' vizi-puskás ſzekerére, 's a' viz okádó tsővet majd egy óráig tartotta, 's olly ſzerentsésen igazgatta, hogy a' már fel-lobbant második házat, 's azzal az egéſz úttzát megmentette a' tűztől. A' paraſztok látván miket el nem követ Hertzeg Eſzterházy, és annak a' fűstölgő házak tetején álló Komornyíkjai, huſzárjai, és vadáſzai; tsoportosan jöttek Ő Hertzegségéhez, megindúlt ſzívvel hálálták, 's öröm könyvekekkel áſztatták kezeit hathatós jóltévőjöknek, ki még azon felyül nagy summát parantsolt a' tűz által nagyon megkárosított embernek felsegéllésére.

Nagy ritkaság akadt kezünkbe a' napokban; úgymint Európának Török nyelven kibotsátott mappája, mellyet a' most uralkodó Török Csáſzár mettzettetett itt rézre. Ez a' mappa igen nagy, 's többnyire tafotára vagyon nyomtatva. Kár, hogy nem eredeti rajzolások ſzerént kéſzült, ha tsak a' Török Csáſzár Európában való bírodalma is. Ez a' munka nem egyébb Fordításnál: mivel a' melly Posta mappát kéſzített Pongrátz János, 2-dik Ágyus Regementbéli Hadnagy Úr, 's két eſztendővel ez előtt világra is botsátottak itten következendő titulus alatt: Postkarte durch alle Europäi-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

ſche Staaten: ugyan az a' mappa adódott most ki Török nyelven.

Ő Felsége a' következendő Rendelését méltóztatott közönségessé tétetni, mellynek foglalatját ekképpen közöljük:

Mi Második Ferentz, Isten kegyelméből Római Csáſzár, Német, Magyar, Cseh Orſzágoknak, nem külömben Gallítziának, Lodoméríának Királya, Austriának Örökös Fő Hertzege 's a' t.

Azon békesség helyre állásával, melly a' ſzínte ollyan költséges, mint hoſzſzú ideig tartott háborúnak véget vetett, egy vólt fő gondoskodásink közzül az, hogy a' Finántziára ügyelő fő Hívatalra, nem tsak a' Tőlünk, 's ditső Eleinktől, külömb-külömbféle Tartományokban felvett summa Interessének kifizetését bíznánk, hanem a' még ki nem fizetett, 's ennél fogva a' viſzſza adándó Tőke-pénzt nevelő Intereseknek, mellyek a' háború miatt el nem igazítódtak, ſzámba vételét, 's előnkbe való terjeſztését is.

Az ezen réſzben Előnkbe terjeſztett ſzámbavételből megtudtuk azt, hogy a' még ki nem fizetett Interesek, fellyül haladják azon summát, mellyet Finántziánk mostani állapotjához képest, azoknak kifizetésére fordíthatnánk, 's hogy e' végre éppen ſzükséges, egy közönséges, Finántziánk mivóltához alkalmaztatott, erős, 's állandó fundamentomon épült eſzközhöz nyúlni, melly által mind azok, kiknek az említett költsön Interesséhez jussok van, bizonyosokká tétetnek, annak, nem egyſzerre eshető ugyan, mindazáltal tökéletes kifizetődése eránt. E' végre a' következendő Rendeléseket tettük.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

1.) Minden felvett költsönök úgy gondoltatnak mind öſzve, mint egy egéſz Summa, melly tsak azon Tartományok városokhoz képest oſztódik-el, mellyekben felvétetett. A' mi pedig az Intereseknek fundamentomát illeti, az azon lábon áll, a' mint már ez, a' költsönökröl ſzólló Pátensekben (közönséges levelekben) megvan határozva.

2.) Erre a' végre, a' Városok, Tartományok ſzámához képest eloſztott költsönökre nézve öſzveséggel vévén öket, új, úgy nevezett költsönröl ſzólló Pátens, 's a' költsönök bátorságos helyen való létére tzélozó kötelező levelek (tudniillik a' Bétsi Bankó réſzéröl) fognak kéſzítödni.

3.) A' mostani folyó 1802-dik eſztendötöl kezdvén, a' folyó Interesek mellett, a' még hátra lévö, elébbi, 's még ki nem fizetett Interesekért: fél eſztendeig esni ſzokott summa is kifizetödik minden eſztendönként, mind addig, míg ennél fogva a' hátra lévö Interesek kifizetése egéſzſzen megesik.

4.) A' Töke-pénzeknek réſzenként való viſzſza fizetése, az 1806-dik eſztendö végével kezdödik, 's az azt követö 20 eſztendök alatt a' következendö módon megy véghez.

a) Minden öt eſztendö végével, 1806-tól fogva, 1816 végéig, ſzáztól, harmadfél,

b) Tiz eſztendök elforgása alatt 18011-tól fogva, 1820 végéig, ſzáztól öt,

c) Az utólsó 5 eſztendök elforgása alatt, az az 1821-tól fogva 1825 végéig, minden eſztendöben, ſzáztól hét és fél forint fog kifizetödni a' Töke pénzböl, 's illyen módon, a' megha-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

tározott idő alatt a' Tőke pénz egéſzſzen kifizetődik.

5.) A' kifizetések, mellyeknek mennél hamarébb való megesését, Finántziánk mivóltához, annak erejéhez képest intézzük, nem úgy fognak mindazáltal véghez menni, hogy azok, a' minden ſzázért adott, külön külön lévő kötelező levelek ſzerént oſztódnának-el; hanem a' kifizetésre rendelt summa mivóltához képest, a' Tartományokra, Városokra eloſztott kötelező levelek közzül, bizonyos, 's meghatározott ſzámú, 's sors által húzott réſz fog, egéſzſzen kifizetődni.

6) Ezen Rendeléshez képest, a' régi kötelező leveleket, újakkal tartoznak kitserélni mind azok, kik a' költsön adott summába réſzesek: mellyre nézve, mind azon Váltó-házaknak, mellyek az említett költsön felvételéről gondoskodnak, tudtokra adjuk, az e' réſzben ſzükséges parantsolatot, mellyhez fogják magokat tartani, melly Házak mind azoknak, kiknek a' kielégittetéshez jussok van, közönségesen tudtokra fogják adni azon időt, melly alatt a' kötelező levelek kitseréltetésének megkeli esni.

7.) Ugyan ezen Rendelések kiterjednek, az úgy nevezett alsó Német Orſzágban, 's Májlandban felvett költsönért adott kötelező levelekre nézve is, mellyeknek kifizetésének, tudniillik, a' mi Finántziánkból kell kitelni, 's a' mellyeknek nem tsak Interessét, hanem magát a' Tőke-pénzt, Fő Városunkban Bétsben, az itt megállított módon, a' Státus adósságára rendelt közönséges Kassa által kifizettetjük.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

8.) Mellyre nézve, a' Mi titkos Kredit-Directziónkra biztuk, hogy ezen utóbb említett nemű költsönért adott régi kötelező leveleket, más, a' Mi Udvari Kamaránktól kéfzítendő újakkal tseréltesse fel, mellyek, hogy a' Tulajdonosok által jobban értethessenek, 's reájok nézve hafzna vehetőbbek legyenek, azon nyelven fognak kiadódni, mellyen a' régibb kötelező levelek vóltak írva.

9.) Az új kötelező levelek, a' régi Tulajdonosoknak nevek alatt adódnak-ki, mellyeket ofztán a' Mi közönséges, 's a' Státus adósságára vigyázó Kassánk által meghatározott időre bekell mutatni, hogy kitseréltessenek.

Végezetre jelentjük minden költsönözőknek bátorságára, hogy az említett költsönök eránt, a' mi közönséges, 's a' Státus adósságaira vigyázó Kafzfzánk által kimutatott Fundusnál fogva, pénzek eránt bátorságba tétetnek, és hogy az új kötelező levelekre nézve fzínte úgy, mint a' régiekre nézve, a' Bétsi Város Bankó fog kezességül fzolgálni, 's az új költsönözők a' Bétsi Bankónak engedtetett privilegiumokban réfzesülnek. Költ Fő Hertzegi Városunkban Aprilis 12-dik napján 1802-ben.

Magyar Orfzág.

Posonyból Május 4-dikén. Nádor Ispánnyunk, Ő Királyi Hertzegsége, az Orfzág Gyűlésére öfzve gyűlekezett Méltóságoknak, T. Rendeknek, 's egéfz városunknak nagy örömére kívánt egességben felérkezett. Második nap megérkezése utáu, az Orfzág Küldötjeinek audientziát adott, 's azoknak tifzteleteket különös hajlandósággal elfogadta.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Posony Május 6-dikán. Temérdek sok Uraság van már itten. A' jövő héten még többen lesznek: mivel Május 12-dikén méltóztatnak ide béjönni Ő Felségek igen nagy pompával. Az Ország Gyűlésére meghívott, 's küldött Uraságok már bémutatták hitelező írásokat (Credentionales) rész szerént a' Nádor-Ispány Ő Kir. Hertzegségénél, rész szerént pedig Personális Ő Nagyságánal. A' három váró napok (dies compariticnis) eltölte után tartatot az Isteni tisztelet, az az, a' Veni Sancte Spiritus! Ma volt az első Ülés. Az Ő Felségek meghívására kirendelt 50 vagy 60 Deputátusok hólnap és hólnap után indúlnak Bétsbe, a' hol Vasárnap (Maj. 9-dikén) mennek szép hintókon a' Cs. Kir. Udvarba, először a' Felséges Király, azután a' Felléges Királyné eleibe. Elmennek Feldmarsal Károly, és Ferdinánd Korona-Hertzeg, valamint színte a' Nagy Hertzeg és Hertzegné, és a' több Királyi Fő Hertzegségek meghívásokra is.

Budáról Aprilis 29-dikén. A' F. Magyar Helytartó Tanátstól, a' következendő Méltóságos, 's Nagyságos Királyi Tanátsosok, küldettettek az Ország Gyűlésre. M. Gróf Korompai Brunszvich Antal Tárnok Mester. Hazánk Fő Kommisszáriusa, 's Korona Őrzője Almássy Pál Ő Excellentziája. — M. Püspök Mandich Antal, 's Mitterpacher Dániel. — M. Báró Megyesi Mednyánszky János — M. Báró Podmanyiczky Jósef. — M. Gróf Barkóczy Ferentz — M. Gróf Eszterházy Jósef. — M. Gróf Batthyán Vincze. — M. Gróf Nádasd Leopold. — M Gróf Cziráky Antal. — Méltósá-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

gos Darvas Ferentz Cancellária Directora. — M. Végh István Hazánk Vice Kommiszszáriusa. — M. Latinovics János, M. Szent Iványi Bonaventura. — A' Sekretárius Urak. Gróf Györy Ferentz, Báró Pongrátz Jósef, Jóhn Antal, Nittray Mátyás, Máthé Kristián, Orbán Mihály, Lányi Samuel, Bisztriczey Jósef, Bereczky János. — Concipisták. Thúroczy Mihály, Lovász András. — Az úgy nevezett Prothocolli Officiumból. Vice Prothocollista Gyöngyösi László, Burián János, Tóth György, Munkátsy Simmerth Urak. — A' Registraturából. Registrator Balogh Ignátz, Szalay Péter, Alagovich Konrád, Sculttéty, és Simony Pál Urak. — Az Expediturából. Expeditor Piestiánszky Lajos, Szepessy, Plank, Niczky, Skrovanek, Duchon, Szalinay, Specz, Stverteczky, Fekete, Danieli Janecz, Nyeregjártó Urak. — A' Rationáriából. T. Tóth György, Richter András, és Raizinger, Papp Imre, Raichy Urak.

Egerből Aprilis 25-dikén. A' minap a' vásárban három szomszéd Vármegyei betyár fel 's alá járkálván, megtalált egy jegyző könyvetskét, mellyben Bankók vóltak. Az egygyik látta meg elébb; a' másik felkapta. Kevés idő múlva doboltatta a' Biró. A' harmadik azt mondja ama kettőnek: ha nékem abból egyenlő részt nem adtok, én feladom a' dolgot. Megigérik néki. Alig hiszik, hogy kimenjenek a' közel lévő erdőbe haza felé; osztozni kezdenek a' prédán, melly 300 Rh. forintból állott. A' harmadiknak csak kevéssel akarják a' száját bedugni. E' megharagszik, 's amazokkal ugyan haza

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

ment; hanem kevés napok múlva eljött Egerbe; a' dolgot feladja a' Bírónak, és tsak hamar a' Szolga Biró elő kérte a' könyvetskét, 's a' pénzt, melly visszza adódott annak a' ki elvesztette. A' feladó megjutalmaztatott, amazok pedig nagy bánatban vannak, hogy a' fösvény szemek tsak koppant.

Helvétzia.

Bernából Aprilis 21-dikén. Polgár Reding, a' Svájtzer Respublika első Landammanja, visszza jövén Bernába, a' Kis Tanáts azon tagjai által, kik magokat az új Konstitútziónak ellene szegezték, hívattatott a' gyülésbe, 's a' távól léte alatt történt dolgokról, tüstént tudósíttatott. Reding, bár először mellőzte is a' feleletet, tsak ugyan kinyilatkoztatta, hogy ő a' Szenátuson kivűl más polgári hatalmat nem esmér: mindazáltal, mint első Tisztviselője a' Respublikának fog gondoskodni azon eszközökről, mellyek az ő itélete szerént a' Haza javát elő-mozdítják.

Bernából Aprilis 22-dikén. Polgár Reding azon ellent állásából, mellynél fogva a' mostanában esett változásnak magát ellenebe szegezte, azt itélvén a' Kis Tanáts, Hogy Landammanni hívatalát ez által letette, polgár Ruttinant választotta az említett Tisztviselő helyébe.

A' Kis Tanáts, semmit el nem múlat abban, a' mi elkezdett szándékat tökélletességre viheti. — Azon Gyülés tagjai közt, melly mostanában öszve hívatott, mindenféle polgárok vagynak.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Frantzia Orſzág.

Párisból Aprilis 22-dikén. Bizonyosnak mondják, hogy a' Sz. Domingói Feketéket, az Amérikai egygyesült Tartományok tartották apróbb tüzelö fegyverekkel, ágyúkkal, puska porral: még pedig azért, hogy mind a' magok tzélja ſzerént, mind Anglia akkori kívánságára, rá vehessék Toussaintot arra, hogy a' Frantziáktól való függés alól, magát, 's Fekete Társait kihúzza. A' Fekete Generális ezt nem nyilatkoztatta ki. A' Marengoi véres ütközet megesvén, kezdett a' Toussaint reménysége egy kitsinyt tsüggedni, 's a' többek között ezt mondotta: *én a' jövendőket nem tudom; hanem Marengo vet nékem véget.* — Olly nagyon virágzók az Amérikai egygyesült Tartományok, mind a' népességre, mind a' kereskedésre nézve, hogy a' mint a' Párisi Irók mondják, nem sokára eljö az az idö, mellyben a' világ azon réſze, elfog bámúlni ezen Tartományok hatalmán, söt a' mint hihetö maga megfogja azt tapaſztalni, mit teſz olly' hatalmasság' ſzomſzédságában lakni, melly ſzembe tünö-képpen kitetſzik a' többek közzül.

Párisból Aprilis 23-dikán. Státus Tanátsos Fourcroy, következendö értelmü beſzédet mondott, a' Törvényhozó Tanáts Gyülésében. Midön a' tudva lévö nagy változás a' föld ſzínét puſztította, 's az azon lévö épületeket lerontotta: nem lehetett felépíteni egyſzerre a' romladozásokat. Míg tsak a' politikai mozgások tartanak, addig minden alkotmányok olly gyengék, hogy alig kezdödnek azok felemelkedni, mingyárt leromlanak. Hogy a' Ren-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

delések állandók lehessenek, arra megkivántatik, hogy a' viſzſza vonás lelke megfojtasson, az emberek a' tsendesség ſzükséges vóltát megtapaſztalják, 's a' békesség mintegy megújíttsa a' foldet. — A' Kormányſzék által tett régibb intézetek, mellyek az Oskolákra tartoznak, a' tzélnak meg nem felelnek. Szükséges mind a' legfelsőbb, mind az alsóbb Oskolákra nézve haſznos változásokat tenni. A' Kormányſzék, az Oskolákon megeshető változásokra nézve, eltávozott a' régi ſzokástól, melly az úgy nevezett Universitásokban gyakoroltatott, azomban elkerülte a' Centralis Oskolák intézésében vólt hibákat is. Azon Famíliák gyermekei elött, kik a' Haza hív ſzolgálatjában magokat kimutatták, nyitva leſznek ezen Oskolák. A' Hazát óltalmazók, gyermekeik neveltetésében fogják megtapaſztalni, hogy vitézségek jutalom nékül nem marad 's a' t.

Ezen beſzéd után felolvastattak a' Törvényhozó Tanátsban a' tett intézetek, mellyek idé mennek ki. 1.) A' Tanítás úgy oſztódik el, hogy négy felé Oskolák, úgymint, elsö, másod rendű, úgy nevezett Lyceumok, 's különös Oskolák leſznek. 2.) Az elsö rendű Oskolák, egy, vagy több közönséghez fognak tartozni, a' ſzerént, a' mint a' népesség megengedi. 3.) A' másod rendű Oskolákban fognak tanítódni, a' tudományoknak kezdetei. 4.) A' Lyceumokban pedig a' régi nyelvek, Rhetorika, erköltsi tudomány, Mathesis, 's Fizika tanítódnak. 5.) A' különös Oskolákban, minden haſznos tudományok nagyobb kiterjedésben adódnak elö, nevezetesen pedig az Or-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

vosi tudomány, a' terméſzeti dolgok históriája, 's a' Törvény taníttatik. 6.) A' hadi dolgok tanúlása is elintéztetett, 's az úgy nevezett katonai Oskolai tanítás módjától, külömböző rendeléseken fundálódik. 7.) Bizonyos rendelések tétettek, azon hat ezer, négy ſzáz tanúlókról, kiknek jutalmat ád a' Kormányſzék. Ezek közzé 2400-an azoknak gyermekeik közzűl vétetnek, kik a' múlt tiz eſztendők elforgása alatt, a' Haza haſznára katonai ſzolgálatjokban, másoktól megkülömböztettek. 's a' t.

Párisból Aprilis 24-dikén. A' Konzulok következendő értelmű végezéseket terjeſztették a' Státus Tanáts eleibe, azon polgárok eránt, kik a' Revolútzió ideje alatt Hazájokból kiköltöztek: „ A' kiköltözteknek azon magok-viseléseik, hogy Hazájokat oda hagyták, feledékenységbe fognak temettetni, ámbár még a' kiköltöztek laistromából forma ſzerént ki nem töröltettek is. A' kik még viſzſza nem tértek, tartoznak September 24-dikéig Frantzia Orſzágban lenni. — A' Kormányſzék rend kivűl való Kommiſzſzáriusokat fog kinevezni a' ſzéleken lévő városokban, úgymint Kalaisban, Brüsselben, Moguntziában, Strasburgban 's a' t. kik előtt tartoznak a' kiköltöztek magokat esküvéssel kötelezni, hogy az amnestiához kiköltözések elfelejtéséhez képest, Frantzia Orſzágba viſzſza térnek, és hogy a' Státus ellenségeivel semmi öſzve köttetésben nem leſznek. — A' viſzſza térők lemondanak minden hívatalról, titulusról, Rendről, fizetésről, mellyet a' külső Hatalmasságoktól nyertek. — A' kik a' rendelt időre viſzſza nem térnek, azokra az Amnestia nem tartozik, bár

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

akármi okokat fogva mentegessék is magokat. — Mind azok a' kiköltöztek laistromában maradnak, kik egy hónap alatt le nem teſzik, valamellyik departamentom Elöl-ülöje elött a' hűségre kötélező hitet. Kivétetnek azok közzül, kik viſzſza térhetnek, azok: 1). Kik a' Respublika ellen felfegyverkezteket vezették. 2.) Kik az ellenséges seregben Tiſztségre kaptak. 3.) Kik a' Frantzia Respublika megfundálásától fogva, a' hajdani Frantzia Orſzági Hertzegek mellett hívatalokat viseltek. 4.) Kikröl tudva van az, hogy a' belső polgári — vagy külső hadnak indító okai, Agensei vóltak. 5.) Azok a' Tengeren, vagy ſzárazon való Komendánsok, 's a' Nép képviselöi, kik magokat a' Respublika árúlásáról, gyanúsokká tették. 6.) Azon Érsekek, 's Püspökök, kik önként le nem tették hívatalaikat. Mind ezen ſzeméllyek a' kiköltözték laistromába fognak maradni; de a' kiknek a' ſzáma mindazáltal ezernél többre nem mehet. A' viſzſza tértek 10 eſztendeig különös vigyázás alatt leſznek, egyéb aránt minden polgári jussokkal bírnak, kivévén azt, hogy közönséges hívatalt nem viselhetnek. Minden jóſzágaik, mellyek a' Nemzet kezében vagynak, minden Interes nélkül viſzſza adódnak nékik, kivévén az erdőket, 's az Isteni tiſzteletre fordított ingatlan jóſzágokat, 's a' Nemzet Kaſzſzájára hárúlt adósság megvevését.

Strasburgból Aprilis 25-dikén. Úgy hallatik, hogy a' Bavári Váláſztó Fejedelem, Frantzia Respublikánál lévő Ministere Cetto, polgár Caillárdal olly egygyezérre lépett vólna, melly által az írt V. Fejedelem, minden birto-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

kairól lemond, a' Frantzia Respublika haſznára, mellyek a' Rajna bal partján vagynak: mindaz által olly feltétellel, hogy ezért néki a' Rajna bal partján tökélletesen elég tevödjön. Míg ez meg nem esik, úgy nézettetik a' Válaſztó Fejedelem addig, mint azon bírtokainak örökös Ura, és ámbár a' Frantzia Respublika veſzi is be azokból a' jövedelmet, mindazáltal addig, míg a' feltétel bé nem telik, azokat magáénak nem tarthatja. Az a' híre, hogy a' Hessen Darmstadi Landgraf is illyen egygyezésre lépett vólna a' Frantzia Respublikával, a' Rajna bal partján lévö jóſzágai eránt.

Anglia.

Londonból Aprilis 14-dikén. Burdett nagyon belé ereſzkedett a' vólt Ministerek maga viselésének visgálásába, 's ollyan kifelyezésekkel élt, mellyek ékesen ſzóllásbeli tehettségét ugyan bizonyítják, de a' mellyek magok az alsó Ház Tagjai közzúl is sokak által helybe nem hagyattattak. A' többek közt ezeket mondotta Burdett. „ Tsak ugyan elérkezett valahára az az idö, mellyben elébbi Ministereink által okozott vér ontásért, 's veſztegetésért ſzámot kérhetünk. Ezek nem hagytak egyebet reánk, a' pénz által való megveſztegetésnél, 's a' viſzſza élésnél. A' Királyi Széktöl fogva, a' legalsó hívatalig minden megvan változtatva. A' Királynak, Királynénak, Wallisi Hertzegnek, Parlamentomnak, Biráknak, Törvényeknek, Katonáknak, Kaſzſzának, London városának, 's mind a' két Indiáknak állapatja megvan változtatva, az újítások ellent állására tzélozó ſzín

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

alatt. A' közelebb végzett háború nem Frantzia Orſzág ellen, hanem az Anglusok erköltse, ſzokása, 's a' megbetsülhetetlen nyomtatásbeli ſzabadság ellen vólt. Nem ſzabad öſzve gyülni 50 embernek; a' ki gondolatit ſzabadon közli, Hazájából kiküldetik, vagy a' tömlötzbe hever. A' mostani Ministereink, mentegetik az elöttök valókat; kétség kivül azért, mivel hasonló ſzolgálatra leſzſz ſzükségek, mint azoknak vólt. — Sokat beſzélnek Hazánk bóldogságáról, 's virágzásáról. De miben áll ez? 550 millió f. sterlingböl való adósságban? mellynek az Interessének fizetése nyomja a' népet, azon Kormányozás alatt, melly a' tömlötzökkel rettegtet, ott a' hol a' sok alattomba mások után való áskálódók ſzáma nélkül vagynak, a' hol a' Vagyonosok java, 's vélekedése után tzirkalódnak, a' hol a' Nép megvan vakítva, 's elſzegényedett, a' hol a' Birák fizetése tsak azért neveltetik, hogy a' pénz által való megveſztegetés feltartódjon, 's a' hol Parlamentom a' legelsö állításra is könnyen hiſz. — Még nyomorúságosabb pedig Hibernia állapotja. Az oda való Nép, melly Parlamentomának mindenfelé való hajlását tudta, javítást akart azon tétetni. A' most velem által ellenbe lévö Pitt Úr fegyveres erőt küldött oda. Ezt követte az ott végbe vitt kínzás, kegyetlenség, vér ontás, öldöklés. Ezrenként ölettettek meg az oda való polgárok. Egy darabig egygyet értett Pitt az Irlandiai Parlamentommal a' Nép ellen; majd ismét alkalmatlannak itélte ugyan azon Parlamentomot a' kormányozásra, 's ki tsakarta ezen Orſzágnak Angliával való öſzve köttetését. A' Minister ekkor éppen úgy viselte magát mint Ro-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

berspier, söt azt felyül is haladta. Ezeknél fogva kívánom, hogy elébbi Ministereink maga viselése szorosan megvisgáltassék."

Jelentések.

Pestről Aprilis 20-dikán. Emlékeztetem az érdemes Publicumot arra, a' mit a' múlt esztendőben a' Magyar Hírmondó által jelentettem, hogy F. J. Urnak, a' Baradlai munkája miképen került kezemhez, és ha kinél találtatna azon jeles munka, magát jelentené Jósef napig. Egy érdemes Hazánkfia (ennek is még a' neve halgatásban marad) jelentette magát, 's kimutatta azon jó munkát sokkal tökélletesebben mint én nálom van, és ezt a' feltaláló F. J. Urnak Leánya által szerzette-meg, 's mihelyt a' Felsőségnek engedelmét (mellyért esedezni fog) megnyeri arra, azonnal kifogja nyomtattatni.

Cs. Kir. Udvari Agens, Titt. Benedekfalvi Kiszely Pál Úr, a' majdan elkezdődő Orszáag Gyűlésének ideje alatt, mint Deputátus, Posonyban fog múlatni. Arra való nézve alázatossan kéri azokat, a' nagy érdemű Urakat, kik vele valamelly egygyességben, és levelezésben vagynak, méltóztassanak hozzájá küldendő leveleiket, és írásaikat, a' fólyó Májusnak 2-dik napjától fogva egyenessen Posonyba, az oda való Tek. Vármegye házába útasítani.

Rogáts Pál született Magyar, Bétsi polgár, 's a' F. Királyi Nemes Magyar Test-őrző seregnek Magyar Szabója, jelenti az érdemes Publikumnak, hogy eddig vólt szállását megváltoztatta, 's már most az úgy nevezett Himmelpfort úttzában Nro 1018 a' Magyar Koronánál, a' harmadik emelet második gráditsán lakik.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197